

Реферат на тему: "Польський романтизм 19 століття в літературі"

Тематично-літературні

Реферат на тему:

Польський романтизм

19 століття в літературі

XIX ст. має величезне значення для розвитку національних літератур окремих слов'янських країн. Ці народи пройшли складний історичний шлях. У XIX ст. тільки Росія мала більш-менш гарні умови для розвитку національної культури. Окремі українські землі перебували під російським та австро-угорським впливом. Болгарія страждала під турецьким гнітом. Після кінцевої поразки Наполеону територію Польщі, правлячі кола якої примикали до наполеонівської коаліції, було розподілено між Російською імперією, Австро-Угорщиною й Прусією. В результаті більшість слов'янських народів не мала навіть національної освіти. Згадаємо, наприклад, німецькомовну Прагу або російськомовний Київ. Названі умови призвели до відставання розвитку національних літератур. Відсутність національної освіти і статусу державних для національних мов призвели до того, що у XIX ст. мови слов'янських народів тільки починають формуватися як мови національних літератур. У XIX ст. починається міцний національно-визвольний рух, особливо у Польщі, Чехії, Словаччині. Романтизм як мистецтво національного, виключного й героїчного, набуває у цьому сенсі особливого значення. Саме епоха романтизму дарує полякам Міцкевича й Словацького, українцям — Шевченко.

Головною темою польського романтизму завжди була тема свободи, особливо свободи національної. Література романтизму грала у цьому зв'язку велику революційну роль. Вона надихнула поляків на повстання, яке почалося у 1830 р. і було жорсткою придушено російською армією у 1831 р. Реакція з боку російського уряду (а саме на території, яка була підконтрольній йому, вибухнуло повстання) була жорсткою: Варшавський університет було закрито, твори Міцкевича й Словацького заборонені. Тому літературне життя зосередилось в еміграції (Міцкевич, Словацький, Шопен та ін.). В еміграції з'являються "Пан Тадеуш" Міцкевича, "Кордіан" Словацького, "Небожествена комедія" Красинського. Велич духу народу, який не скорився під численною перевагою ворогів, стає головним мотивом польських художників.

Ім'я Адама Міцкевича набуло для поляків особливого значення. Він вважається символом національної своєрідності, гідності польського народу, який вів багатовікову боротьбу за отримання незалежності. Творчість Міцкевича прийнято розподіляти на три періоди: — ранній, віленсько-ковенський (до 1824). Кращими творами цього періоду вважають "Оду до молодості" (1820) "Балади й романси" (1822), поему

"Гражина" (1823);

-російський (1824 — 1829) — "Кримські сонети" (1826), "Конрад Валленрод" (1828);

-період еміграції (1830 — 1855) — закінчено "Дзяди", створено "Пана Тадеуша".

Він народився в родині, яка завжди сповідувала демократичні ідеали. Його батько колись примкнув до Наполеону, тому що бачив у "маленькому капралі" визволителя поляків. У Віленському(Вільнюському) університеті молодий Адам Міцкевич очолює поетичний рух студентів. У 1822 р. , під час публікації "Балад й романсів", він додає до своєї першої збірки передмову "Про романтичну поезію", в якій розповідає про європейський романтизм, про необхідність розвитку романтичного мистецтва у Польщі. Сила романтичного мистецтва, на думку Міцкевича, полягає у опорі на національний характер і національну історію, у зображенні оригінальній особистості кожного народу. Усю першу збірку пронизано вірою у чудо, яке існує у реальному світі, але побачити його можна тільки "очима душі"("Романтика"). У 1823 р. з'являється поема "Гражина", яку було створено на основі однієї із героїчних сторінок польсько-литовсько-білоруської історії (у ХІХ ст. поляки, литовці й білоруси вважали себе єдиним народом. Міцкевич народився на білоруській землі, освіту отримав на території сучасної Литви). У середньовіччі хрестоносці тевтонського ордену постійно атакували прибалтійські й північноросійські землі. Вони відбирали наділи в корінних мешканців, робили їх рабами. Під час страждань народу під іноземним гнітом Міцкевич створює поему про героїчне минуле, про відчайдушний вчинок княгині Гражини, яка очолила литовське військо тоді, коли її чоловік перебував у горах на полюванні. Лірико-драматична поема "Дзяди" ("Поминання" або "Діди") стала для Міцкевича твором, до якого він повертався усе життя. "Дзяди" розповідають про зв'язок між живими й померлими, про посмертну кару для тих, хто не жалкував нещасних, гнобив вбогих.

У 1823 р. Міцкевича було заарештовано "за участь у таємних зборах". Якийсь час його протримали у тюрмі, а потім вислали до Росії. Царський уряд намірено культивував російські зв'язки талановитого поета, сподіваючись на "перевиховання", на те, що провінційний юнак перейметься великодержавним духом, як це вже було з деякими іншими польськими поетами. Тому Міцкевича починають публікувати майже не всі столичні журнали, його охоче приймають у шляхетних вітальнях. Але не до шляхетних віталень тягнеться душа поета. Він зав'язує тісну дружбу із декабристами (особливо з Рилєєвим), товаришує з Пушкіним (правда, пізніше їхні шляхи розійшлися). Відвідавши Москву, Петербург, Одесу, у 1825 р. поет приїжджає до Криму. Недавно завойований Крим тоді ще не позбувся східного колориту. Враження від побаченого вилились у блискучі "Кримські сонети" (1826). Російські чиновники помилялися: поет не забув рідну Польщу. Доказом цього є поема "Конрад Валленрод" (1828), в якій Міцкевич знову звертається до національної історії, до героїчної боротьби із хрестоносцями.

У 1829 р. Міцкевич залишає Росію. Повернення на батьківщину йому забороняють, тому він виїжджає до Німеччини. У Веймарі зустрічається з Гете, потім їде до

Швейцарії, Італії. В Римі, у 1830 р., він взнає про початок повстання і відразу ж вирушає на батьківщину, але його затримують на австрійському кордоні і не пускають на підконтрольну Росії територію. Так почався період еміграції. До кінця життя Міцкевич не побачить Польщі. Він буде переживати це дуже болісно, і продовжуючи "Дзяди", згадає героя, який з'явився в цій драматичній поемі іще під час її задуму, на основі старовинної легенди про те, як до будинку священика вночі прийшов дивний гість (IV частина). Дорослі розгублюються, і тільки діти розуміють, що перед ними — мервець. Гість розкриває ксьондзу свою душу. Це Гюстав, який недавно скінчив життя самогубством через кохання. А перетворили природне кохання на трагедію суспільні забобони, які не дозволяють людям з різних каст любити одне одного. Спроби священика втішити нещасну душу, яка не може отримати спокою, не до чого не приводять. Гюстав буде вічно бродити по землі, поки люди не перебудують суспільство так, щоб природним почуттям й прихильностям нічого не заважало. Якщо на батьківщині легенда про Гюстава цікавила Міцкевича більш у русоїстському дусі, то в еміграції він знову повертається до неї, тепер вже на новому рівні. Він створює III частину "Дзядів", в якій додає нові факти до біографії душі Гюстава. Після самогубства люди знаходять на стіні латинський надпис: "Тут помер Гюстав й народився Конрад". Тобто, не зазнавши щастя на землі, душа Гюстава звільнюється від земного кохання і йде на зустріч відчайдушному служінню батьківщині. Таким чином поет переосмислює й образ середньовічного героя Конрада Валленрода, до якого вже звертався в однойменній поемі. Історичний Конрад загинув за батьківщину, але його дух не залишив нескорені землі. Поезія Міцкевича є глибоко патріотичною й сповненою громадянського обов'язку, але вона може і лякати своїм протистоянням релігійному фаталізму. Інколи поет наближується до байронічного демонізму. Героїчний Конрад протистоїть величезній Росії ("Уривок"), яку Міцкевич зображує як країну безправ'я й несправедливості. Петербург, для Міцкевича, — місто Сатани, Мідний вершник — символ тиранії. Продовження "Дзядів" глибоко образило Пушкіна, який відповів віршем "Он между нами жил". Російський поет назвав Міцкевича "злобним поетом", звинуватив його у невдячності. Пушкін абсолютно не розумів патріотичних почуттів підкорених Росією народів. Рядок "Смирись, Кавказ, идет Ермолов" яскраво свідчить про це. Під час польського повстання, яке для поляків обернулось численними людськими жертвами, Пушкін разом із Жуковським видали збірку "Во славу русского оружия", яку не міг прийняти Міцкевич. Але не тільки суперечки зазнав поет на території Російської імперії. Його боротьбу підтримали Герцен, Рилєєв, Франко. "Уривок" із "Дзядів" включає в себе не тільки критику "величезної вотчини царя", а і поезію "Російським друзям", в якій поет віддає належне пам'яті загиблих декабристів.

В умовах еміграції, під час викладання спочатку греко-римської літератури в Лозанні, а потім — слов'янських літератур у Сорбонні, Міцкевич створює грандіозне полотно "Пана Тадеуша", поеми про національну своєрідність Польщі. Здалека все бачиться в іділичному ключі, і Міцкевич естетизує старовинний побут, національний характер, рідний пейзаж. Він показує старопольський світ, який відтворює по-

гомерівськи детально, хоча і іронізує з приводу свари між двома шляхетськими родами Горешків і Соплиць. Себе самого поет зображує в образі молодого Яцека Соплиці, піднесеного, але самотнього поета. Світ Горешків і Соплиць, яким так любується автор, безповоротно йде у минуле, разом із старовинним побутом, домашнім господарством, наївними смаками і забобонами, разом із оригінальною кухнею і не менш оригінальними правовими відносинами. Горешки і Соплиці заповідають молодому пан Тадеушу зберегти польську культуру і повернути народу незалежність.

У 1855 р. Міцкевич кидає спокійне життя у Парижі і разом із польським загоном вирушає до Стамбулу, де сподівається прийняти участь у російсько-турецькій війні на стороні Турції, сподіваючись, хоча б таким чином допомогти власному народу. Але його чекає скоро смерть. У тому ж, 1855 р. він помирає у Стамбулі від холери. Зараз існує більш, ніж 30 пам'ятників нескореному поету. Найбільш відомим із них є "Пілігрим" Бурделя, який стоїть у Парижі на набережній Сени.